

# INFORMACIJOS

(17a) Weinheim/Bergstr. Postfach 233, Germany

Nr. 5 /108/

1955 m. kovo mėn. 10 d.

PLB Vokietijos Krašto Valdybos Informacijos yra Krašto Valdybos Organas, skiriamas spaudai rankraščio teisėmis.

Redakcijos, pasinaudojančios čia dedamomis žiniomis ir straipsniais, maloniai prašomos nurodyti šaltinį: PLB Vok. "Informacijos".

## LIEUVIŲ BENDRUOMENĖ VOKIETIJOJE

### Bonnos Apylinkėje

Apylinkėje yra apie 130 narių, išsklydusių po visą Rheino kraštą. Apylinkės branduolį sudaro Bonnoje gyvenantys studentai. Su apylinkės nariais susisiekiama paprastai tik paštu, nes aplankyti pavieniai gyvenančius trūksta lėšų. Daugumas narių dirba, bet jų tarpe yra ir labai skurdžiai gyvenančių šeimų. Bonnos BALF'o šalpos skyriui vadovauja A. Dargelis ir tokias šeimas kas kart dažniau ir došniau sušelpia. BALF'o šelpiamųjų skaičius yra žymiai didesnis, nes daugelis tautiečių dėl įvairių priežasčių nenori priklausyti PLB Bonnos Apylinkės bendruomenei.

Savo išblaškytiems nariams Apylinkės Valdyba kiekvienais metais suruošia Vasario 16 Dienos minėjimą. Ir šiais metais, nors siautė blogas oras, nemažas tautiečių būrys suvažiavo paminėti šią brangią dieną.

Minėjimas prarastas Pabaltiečių Studentų Bendrabutyje, Anna-berg pilyje, pradedant jį trumpom pamaldom, kurias atlaikė bendrabučio vedėjas kun. J. Urdzė, savo pamoksle pabrėždamas, kad tik per vienybę ir pasitikėjimą Kristumi galime turėti viltį vėl sugrįžti į laisvą Tėvynę.

Susirinkusiems svečias, p. maj. Č e r n i u s, gyvais anų nepriklausomybės dienų vaizdais nušvietė lietuvių savanorių kovą dėl tautos laisvės ir Nepriklausomybės laikotarpį. Jis ragino nepalūžti tremtyje ir išlikti gerais, garbingais savo tautos

vaikais. Ta proga lietuvius sveikino Latvių-Lietuvių Vienybės atstovas, p. Traumanas ir pabaltiečių studentų atstovybė. Minėjimas baigtas Tautos Himnu.

Po minėjimo apylinkės narių susirinkime valdybos pirmininkas, p. Fr. Jurkus, davė metinės Valdybos veiklos pranešimą. Dėl kitų pareigų jam iš valdybos pasitraukus, buvo praversti naujos valdybos rinkimai, į kurią buvo išrinkti A. Žemaitis, B. M. Juodviršis ir K. Dikšaitis.

### Diepholzo Apylinkėje

Vasario Šešioliktąją Apylinkė paminėjo vasario 20 d. pamaldomis katalikų ir evangelikų koplyčiose, iškilmingu vėliavos nuleidimu ir iškilmingu aktu.

Minėjimą atidarė ir svečius pasveikino valdybos pirmininkas J. Čaplinskas, vokiečių administracijos vardu sveikino apskrities inspektorius Jorde, taip pat sveikino latvių ir ukrainiečių tautybių atstovai. Paskaitą skaitė Vokietijos Krašto Valdybos narys Vykintas.

Vargo mokyklos vedėja, p. A. Gasnerienė, paruošė montažą "Lietuvos kančių kelias", kuri atliko vargo mokyklos mokiniai, padedant A. Skopui, Valei Majauskaitei ir akompanuojant pianinu J. Jaroniui, kuris atliko taip pat 2 dalykėlius solo ir palydėjo pianinu vargo mokyklos mokinių tautinius šokius.

### Hamburgo Apylinkėje

Nepriklausomybės Šventė Hamburgo Apylinkėje paminėta jau vasario 12 d. kun. kapeliono V. Šarkos atlaikytomis iškilmingomis pamaldomis ir pamokslu iškilmingame posėdyje vargo mokyklos mokytojas, p. Sragauskas, paskaitė turiningą paskaitą, Vyda Pasekelytė ir jos broliukas Petras žavingai padėklamavo, o iš suaugusių K. Okmanas paskaitė eilėraščius. Apylinkės pirmininkas perskaitė ta proga gautą Krašto Valdybos atsišaukimą, po to buvo pagerbti žuvusieji ir sugiedotas Tautos Himnas.

Lietuviškame pobūvyje susirinkusieji buvo ponios Lingienės ir kitų stovyklos moterų rūpesčiu pavaisinti arbata ir užkandžiais, o visi grožėjosi lietuviškais rūbais pasipuošusia 8 metų mergaite V. Gurinskaite.

Apylinkės nariai buvo sukrėsti dvi dienas vėliau ištikusios kun. kap. Šarką automobilio nelaimės. Jo sveikata, buvusi beviltiška, laimingu būdu gerėja, nors sužalojimai yra sunkūs ir reikalaus ilgo ir rūpestingo gydymo.

### Hanau Apylinkėje

Vasario 16 d. minėjimas Hanau įvyko vasario 27 d. Minėjimas pradėtas 10 val. pamaldomis, kurias katalikams atlaikė pats Sielovados Tvarkytojas Tėvas A. Bernatonis, pasakydamas gilaus religinio-tautinio turinio pamokslą. Evangelikams tuo pat laiku pamaldas laikė ir atitinkamą pamokslą pasakė ev. kun. Šimukėnas. 15 val. "zum Deutschen Hof" salėje įvyko iškilmingas vasario 16 minėjimas, į kurią atvyko svečiai - Mažosios Lietuvos Tarybos pir-

mininkas ir VLIK'o narys p. E. Simonaitis, Sielovados Tvarkytojas Tėvas A. Bernatoniš, kun. Simukėnas, NCWC atstovė p-lė Koever ir kt., o taip pat didelis būrys lietuvių /per 100 žmonių/ iš įvairių Hesseno provincijos vietovių.

Įnešus į salę tautinę vėliavą ir ją pagerbus, minėjimą atidarė Apylinkės Pirmininkas A. Survila, savo kalboje pabrėždamas tos dienos ypatingą reikšmę lietuvių tautai ir kviesdamas visus ta proga atnaujinti ir sustiprinti meilę savo tėvų žemei ir paremti pastangas visų tų, kurie dirba Lietuvos gerovei. Mirusieji ir kenčiantieji dėl Lietuvos laisvės buvo pagerbti vienos minutės giliu susikaupimu.

Po atidarymo į susirinkusius žodį tarė Mažosios Lietuvos Tarybos pirmininkas, p. E. Simonaitis, apibūdindamas Mažosios Lietuvos lietuvių tautinę veiklą praeity ir dabar, kviesdamas visus nenutautėti patiems ir savo vaikus išauginti tvirtais lietuvišais.

Po turiningos p. Simonaičio paskaitos, kuri susirinkusiems padarė gilių įspūdį, vargo mokyklos mokiniai padeklamavo gražių patriotinių eilėraščių, o Dalia Damijonaitytė paskaitė žodžius "Tėvynei ir mums". Visi susirinkusieji protarpiais dainavo lietuviškas dainas. Minėjimas baigtes Tautos Himnu.

#### Memmingeno Apylinkėje

Nepriklausomybės šventė vasario 27 d. buvo pradėta pontifikalinėmis mišiomis Šv. Juozapo bažnyčioje, kurias atlaikė J. D. Abatas Vitalis Maier, o pamokslą pasakė vyskupijos pabėgėlių sielovada, Msgr. R. Hacker, nupiešdamas jame baisų persekiojamos bažnyčios anapus geležinės uždangos vaizdą. Bažnyčia, 1200 žmonių talpos, buvo perpildyta. Joje pirmą kartą nuskambėjo lietuviškai "Tėve Mūsų" ir giesmė "Marija, Marija". Pakaitomis su bažnyčia, giedojo Memmingeno lietuvių choras "Darna". Buvo giedamos Schuberto mišios.

Minėjimui didžiojoje pilies salėje susirinko per 1000 žmonių. Minėjimo įvadas buvo scenos vaizdas "Pavergtoji Lietuva". Po jo minėjimą atidarė apylinkės v-bos pirmininkas, kun. A. Bunga, pasveikindamas garbingus svečius, dvasiškiją, apskr. viršininką Dr. K. Lenz, vyr. burmistrą Dr. Berndl, Bavarijos parlamento narius kunigaiškį Fugger ir Fickler-Lautrach bei kitų pabaltiečių atstovus.

VLIK'o Inf. Tarnybos valdytojas M. Gelžinis savo paskaitoje nušvietė mūsų tautos kančią bolševikų priespaudoje ir sovietų pastangas pasaulinės revoliucijos kryptimi, palaužtas stipresnės krikščionybės idėjos. Nurodęs "koegzistencijos" klastą ir pavojus, prelegentas pabrėžė, kad religinis jausmas jaunime anapus geležinės uždangos yra ypač intensyvus, taip kad kova eina šūkiu "krikščionybė arba komunizmas".

Reikšmingas sveikinimo kalbas pasakė parlamento nariai kunig. Fugger ir Fickler, o vyr. burmistras priminė savo atsilankymus Vasario 16 minėjimuose, kurie pirma vyko stovykloje ir jos koplytėlėje, paskui mažojoje bažnyčioje ir mažojoje pilies salėje, o šiandien, vis didėjančia lietuvių iniciatyva, pilnutėlėje didžiojoje pilies salėje. Pabaigoje prabilo Abatas Vitalis Maier, pristatęs Memmingene gyvenančius lietuvius vokiečiams kaip pavyzdį,

kuriuo jis šiandieną pats esąs nustebintas. Lietuvių tautą jis pavadino "tauta po kryžium". Jis palinkėjo visiems sekti pabaltiečių pavyzdžiu, besiginant nuo rytų pavojaus.

Paskaičius J. E. Kauno Arkivyskupo telegramą, po latvių komiteto pirmininko ir kitų latvių atstovų sveikinimų, kun. Bunga, padėjo atsilankiusiems ir pasidžiaugė dviejų tautų tokio darnaus susitikimo palaima.

Muz. M. Budriūno vadovaujamas choras "Darna" davė eilę lietuviškų ir vokiškų dainų, o vargo mokyklos mokiniai lietuvių tautinių šokių. Minėjimas buvo plačiai aprašytas vokiečių vietos laikraščiuose, o straipsniai iliustruoti minėjimo nuotraukomis.

### Neustądto Apylinkėje

Vasario Šešioliktosios minėjimas apylinkėje praėjo gražioje nuotaikoje, o į jį šiemet ypač gausiai atsilankė tautiečiai. Vasario 13 d. stovyklos koplytėlėje kun. V. Šarka atlaikė pamaldas ir pasakė pamokslą.

Minėjimą atidarė ir paskaitoje nušvietė šios dienos reikšmę apylinkės pirmininkas Grunovas. Latvių Centro Valdybos vardu labai nuoširdžiai pasveikino p. Dagis. Sveikino ir estų komiteto atstovas. Už tėvynės laisvę žuvusieji buvo pagerbti vienos minutės tyła. Vargo mokyklos mokiniai gražiai padeklamavo eilėraščių ir minėjimas buvo baigtas Tautos Himnu.

### Salzgitter-Lebenstedt Apylinkėje

Šioji, viena iš didžiausių Žem. Saksonijoje apylinkė Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 37 metų sukaktį paminėjo vasario 19 d.

Minėjimui paruošti ir praversti buvo išrinktas Minėjimo Komitetas, kuris programą labai kruopščiai ir gražiai pravedė. Tik šventiškoji nuotaika buvo labai prisilėgta ištikusios visų gerbiama ir mylima kun. V. Šarką auto katastrofos.

Į šį minėjimą atsilankė iš Hildesheimo gražus sargybų dalinio vyrų būrys. Tai buvo pirmas toks dviejų kaimyninių apylinkių bendras susitikimas švenčiant Vasario 16-tąją. Išnuomotoje salėje į minėjimą prisirinko apie keturius šimtus tautiečių. Minėjimo Komiteto pirm. A. Bobkaitis, atidarydamas minėjimą, į Garbės Prezidiumą pakvietė Hildesheimo seniūnijos seniūną I. Apyrubį ir sargybų dalinio puskarininkį K. Jankevičių.

Uždangai pakilus, scenoje stovėjo išsirikiavęs Lebenstedto apylinkės mišrus choras su chorvedžiu Vitlibu priešaky ir skautai su Tautine ir Skautų vėliavomis, asistuojant lietuvaiteis tautiniuose rūbuose. Vėliavos buvo pagerbtos atsistojimu. Taip pat buvo pagerbti žuvę ir mirę už Lietuvos Laisvę ir Nepriklausomybę, chorui giedant "Kovoj jūs jau žuvot".

Po to į minėjimo dalyvius kreipėsi Minėjimo Komiteto pirm. A. Bobkaitis, primindamas šios šventės reikšmę ir kviesdamas viešingai siekti visų bendro tikslo: Laisvos ir Nepriklausomos Lietuvos atstatymo. Jis perskaitė VLIK'o ir Vykd. Tarybos lietuviams Vasario 16 proga skirtus žodžius.

Hildesheimo seniūnas, padėkojęs Lebenstedto apylinkei už

- 5 -

malonų kvietimą dalyvauti šioje šventėje, pasidžiaugęs tokiu dideliu dalyvių skaičium, ragino ir ateityje eiti vieningu ke- liu ir prisidėti prie visų tų veiksmų, kurie čia, svetimame krašte, toli nuo tėvynės, neleistų išstirpti svetimųjų tarpe ir padėtų išlikti tautiniai susipratusiai patriotais bei susilauk- ti tos laimingos dienos, kada Vasario 16 vėl galėsime švęsti mūsų brangioje laisvoje Tėvynėje.

Minėjimo programa buvo gražiai papildyta choro atliktomis dainomis. Choras, nors ir nedidelis, turi gerų balsų, ypač mote- rų, ir chorvedžio p. Vitlibo tinkamai pastatytas. Vargo mokyklos mokinys Adolfas Polkis ir Vilma Lorencaitė gražiai padeklamavo, o visus nustebino mokytojo A. Bobkaičio 5 metų sūnelis Valteris, drąsiai pasirodęs scenoje ir pasakęs keletą eilėraščių. Vargo mokyklos mokinės-skautės pašoko "Audėjėlę", "Kalvelį" ir "Blez- dingėlę".

Programoje pasirodė ir Hildesheimo dalinio vyrai. Puskari- ninkis K. Jankevičius paskaitė Juozo Tysliavos eilėraščių "Lietuva", o A. Janavičius gražiai dzūkiškai pasakė, anot jo, Kučiųnų klebono kun. Galecko eilėraščių "O, Dzūkija, mano numylėta".

Minėjimas buvo baigtas Lietuvos Himnu ir Vėliavų išnešimu. Šventės proga Lebenstedto chorvedžiui Vitlibui scenoje buvo įteik- ta gėlių puokštė, nes tai buvo kartu ir choro vienerių metų veik- los atžymėjimas. Po minėjimo pobūvis buvo pajvairintas karių dai- nomis ir žaidimais.

Vasario 27 d. apylinkės susirinkime, senajai valdybai atsi- statydinus, išrinkta nauja apylinkės valdyba, kuri pareigomis pasiskirstė taip: pirm. Jonas Hincas, sekr. Mikas Vaičys, išd. Kostas Lalykas, nariai Liuda Masiliūnienė ir Jonas Rupkalvis. Susirinkimui vadovavo B. Šliažas, sekretoriavo R. Zandavas.

### Schweinfurto Apylinkėje

Sekmadienį, vasario 20 d., Vasario 16-tosios minėjimas pra- dėtas kun. kapeliono A. Steigvilos iškilmingomis pamaldomis There- sienheimo koplyčioje. Po piet Gartenstadtstr. sve-tainės salėje, kurios tribūna buvo papuošta vėliavomis, Lietuvos Vytimi ir mir- tomis, susirinko apie 60 Schweinfurto, Bad Kissingeno ir apylin- kių lietuvių bei kviestųjų svečių.

Minėjimą atidarė Schweinfurto Šalpos komisijos pirmininkas Ant. Steponaitis su paskaita "Vasario 16-toji ir mes". Dalyvavu- siems minėjime svečiams kun. kapel. A. Steigvila pasakė kalbą vokiš- kai. Po to A. Steponaitis perskaitė VLIK'o atsišaukimą, o kun. Steigvila ištraukas iš vokiečių spaudos apie lietuvius Vorkutos stovykloje. Žuvusieji už Lietuvos laisvę buvo pagerbti tylos mi- nute.

Po trumpos pertraukos kun. Steigvila parodė filmą, o Vytas Steikūnas padeklamavo eilėraščių. Minėjimas baigtas Lietuvos Himnu.

### Ulmo - O'Eselsberg Apylinkėje

Nepriklausomybės Šventė šioje apylinkėje paminėta vasario 16 d. Kun. Ant. Bunga atlaikė pamaldas ir pasakė pamokslą. Po pamal-

- 6 -

dų svetainėje minėjimą atidarė mokytoja L. Skeivalienė, mintimis nukeldama klausytojus į kenčiančią tėvynę. Po jos kalbos žuvusieji už Lietuvos laisvę buvo pagerbti atsistojimu ir giesme "Marija, Marija". Prelegentas d-ras Kairys peržvelgė Lietuvos praeitį, išskeldamas laisvės reikšmę.

Meninę dalį atliko vargo mokyklos mokiniai, vadovaujant mokyt. L. Skeivalienei. Programoje buvo tautiški šokiai, eilėraščiai, dainos ir vaizdelis "Kenčianti Lietuva". Programą papildė iš Memmingeno atvykę v. mokyklos mokiniai, pašokę du tautinius šokius. Minėjimas baigtas Lietuvos Himnu. Po minėjimo buvo jaukus lietuviškas pobūvis.

## VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

### Svečiuose pas amerikiečius

Vokietijos Rajono amerikiečių skaučių suvažiavimo vasario 26 d. Heidelberge proga į iškilmės buvo pakviestas meninei programai atlikti visas Vasario 16 Gimnazijos choras ir šokėjų grupės. Jie buvo į Heidelbergą nugabenti amerikiečių susisiekimo priemonėmis, ten pavaišinti ir dar kelionei apdovanoti pyragaičiais.

Lietuvių dainos ir šokiai amerikiečių jaunimui nepaprastai patiko. Programai pasibaigus, pobūvio metu, jaunieji amerikiečiai, lietuvių pamokomi, su entuziazmu ėmėsi šokti lietuvių tautinius šokius. Vyresniųjų klasių Vasario 16 Gimnazijos mokiniams pobūvyje buvo graži proga pabendrauti su amerikiečių moksleiviais ir pavartoti praktikoje gimnazijoje įgytas anglų kalbos žinias.

### Vaidinimas vokiečiams

Vasario 16 d. gimnazijos pastatytos Venclausko pasakos "Užburtoji dėdelė" žiūrovų tarpe buvo ir vokiečių. Sužavėti pastatymu, vietos vokiečiai paprašė spektaklį pakartoti vokiečių publikai.

Vasario 27 d. spektaklis buvo pakartotas Hüttenfeldo vokiečių mokyklai ir apylinkės vokiečių publikai. Jos susirinko vėl pilna salė, nors, išlaidoms padengti, ši kartą buvo imamas kuklus mokestis. Žiūrovams gimn. mok. Jurkaitis prieš kiekvieną veiksmą nupasakodavo jo turinį ir jie galėjo sekti vaidinimą, kuris žiūrovams paliko labai gerą įspūdį.

Tai po daugelio metų pirmas lietuvių sceninis pasirodymas Vokietijoje. Pasišventimo ir įdėto darbo atpildas visiems dalyviams, be pirmame spektaklyje Hüttenfeldo Apylinkės pirmininko, p. S. Antanaičio, įteiktą režisoriui A. Venclauskui, choreografijos vadovei A. Grinienei, dekoracijų paruošėjui mok. Jurkaičiui ir muz. mok. Motgabiui gėlių, buvo tas šiltas savos ir net svetimtųjų publikos pritarimas ir to šiuo metu Vokietijoje vienintėlio lietuvių teatro pasisekinas.

### Abitūros egzaminai

Kovo 1 d. Vasario 16 Gimnazijoje pradėti išleidžiamieji brandos atestatui gauti egzaminai, kuriuos laiko IX kl. mokiniai:

Zandovaitė, Raišys, Brinkis ir Kiaupa.

Egzaminai pradėti lietuvių kalbos rašomuoju darbu. Rašomieji egzaminai bus pravesti iki kovo 15 d., po to eina egzaminai žodžiu.

Š. m. vasario mėn. 12 d. inž. J. Augustaitis Vasario 16 Gimnazijos iškilmėje, kurioje dalyvavo mokiniai, mokytojai ir kviestiniai svečiai, pasakė prieš Bendruomenės institucijų veiklą nukreiptą kalbą. PLB Vokietijos Krašto Valdyba apgailestauja toki inž. J. Augustaičio poelgi ir tikisi, kad Gimnazijos vadovybė ras priemonių užkirsti ateityje neatsakingiems asmenims kelią skleisti toje institucijoje su Bendruomenės siekimais nesuderinamas pažiūras.

0

Š. m. kovo mėn. 10 d. posėdyje Vasario 16-tos Gimnazijos Mokytojų Taryba priėmė nutarimą, kad "partišškai politinio turinio paskaitos Gimnazijoje draudžiamos".

#### EMIGRACIJOS REIKALAIŠ

Emigracijos į Angliją "2000 scheme" susidomėta našlėmis su vaikais. Našlės 30 iki 45 m. amžiaus, su vienu ar dviem vaikais, kurios dėl to negalėjo emigruoti, galėtų emigruoti čia paminėta schema į Angliją.

Emigracijai į Angliją jieškomas meškerių gamybos specialistas. Gali būti nusimanas šiaip sportinių įrankių gamyboje, kuris būtų pamokytas gaminti meškeres. Savaitinis atlyginimas £ 10.14.0.

Emigracijai į Pakistaną jieškomi specialistai: upių irigacijai, šulinių statybai, siurblių, dizelio motorų. Jieškomi technikiniai asistentai, mechanikai, braižytojai, hidroelektros specialistai, radio inžinieriai, oro susisiekiimo kontrolieriai, administracijos inžinieriai, matininkai. Taip pat administracijos personalas: patyrę buhalteriai, sekretorės, gal inčios koresponduoti technikos reikalais, sandėlininkas ir pn. Anglų kalbos mokėjimas būtinas.

Pakistanui reikalingi gydytojai, akušerės ir gail. sesutės Motinos-Vaiko Globos Centruir ir šiaip gailėstingos sesutės su dideliu stažu.

#### Pajieškojimas

Pajieškomi GENATOWSKI Otto, gim. 1898 m. ir GENATOWSKI-GWOS-DAITĖ, Nadja, gim. 1907 m., gyvenę Hamburge, Behnstr. 8. Kas turėtų apie tuos asmenis kokių žinių, prašomi jas suteikti PLB Vokietijos Krašto Valdybai adresu: Litauisches Zentralkomitee, /17a/ Weinheim/Bergstr., Postfach 233.